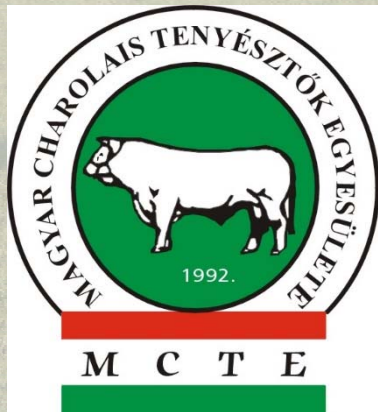

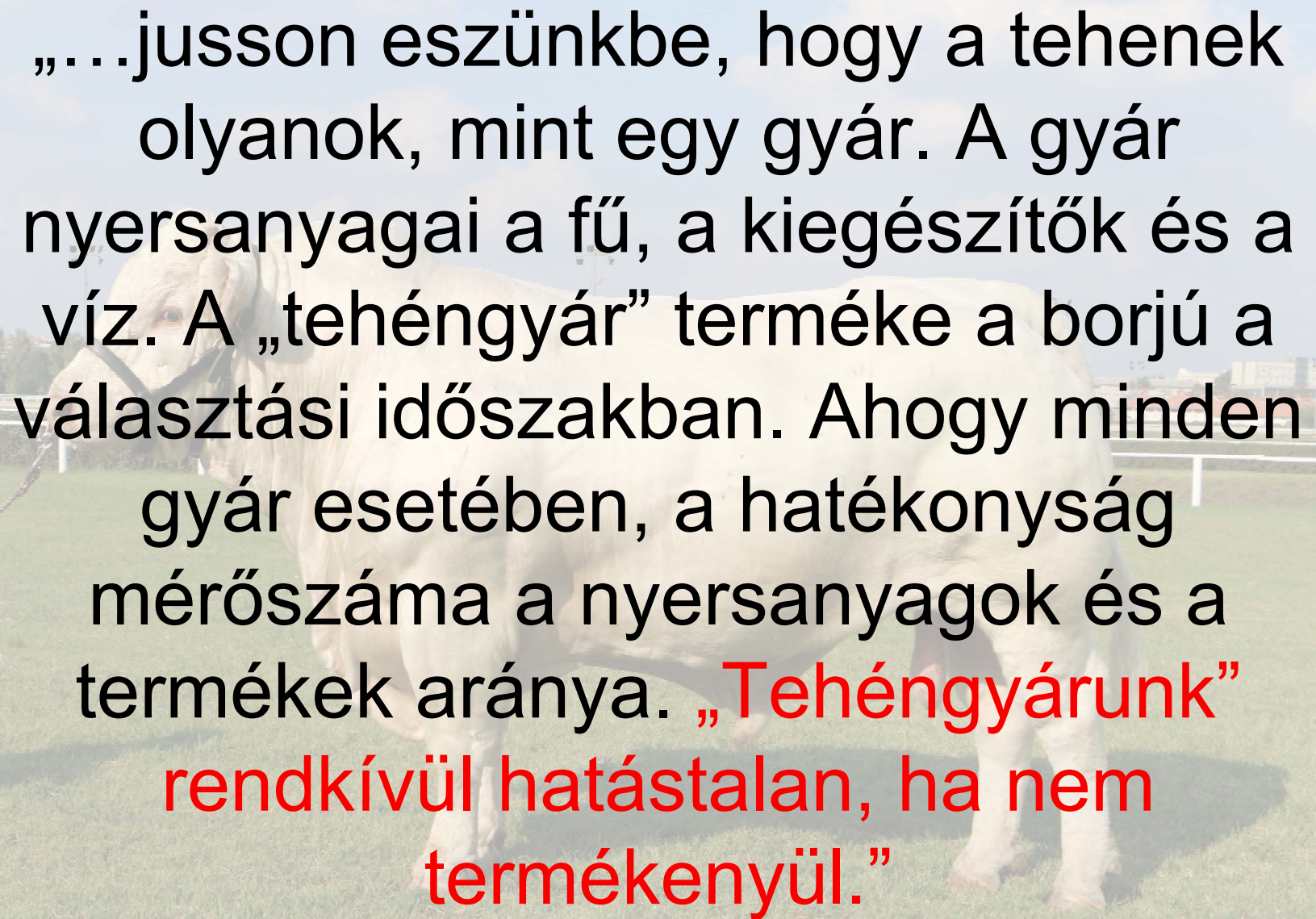
„Időszerű kérdések és lehetőségek a húsmarhatenyésztésben”
konferencia

Tartalékok a húsmarhatartásban

Török Márton
tenyésztésvezető

Budapest, 2015. december 4.

„...jusson eszünkbe, hogy a tehenek olyanok, mint egy gyár. A gyár nyersanyagai a fű, a kiegészítők és a víz. A „tehéngyár” terméke a borjú a választási időszakban. Ahogy minden gyár esetében, a hatékonyság mérőszáma a nyersanyagok és a termékek aránya. „Tehéngyárunk” rendkívül hatástalan, ha nem termékenyül.”

John Winder

The Samuel Roberts Noble Foundation, USA

A gazdaságosság biológiai alapjai

- A húsmarhatartásban az egyetlen termék a borjú
- Cél tehát: adott tehénlétszám mellett a lehető legtöbb, és legnagyobb súlyú borjú leválasztása, értékesítése
- Befolyásoló tényezők:
  - vemhesülés
  - borjúkiesés választásig (vetélés, holtellés, borjú elhullás)
  - környezeti tényezők (legelő minősége, stb.)

Gazdaságosság

termékenyítésre kijelölt tehénállomány	100 tehén		
vemhesült (db)	65	80	95
holtellés + borjúkiesés választásig (%)	15	10	5
választott borjú (db)	55	72	90
bevétel 220 kg-os átlagsúly esetén, vegyesivarú vál. borjú ára 1000 Ft/kg (Ft)	12 155 000	15 840 000	19 855 000
nyereség (Ft)		3 685 000	7 700 000
nyereség (%)		30,3 %	63,3 %

Támogatás – 2020-ig!

	létszám (db)	összeg	létszám (db)	összeg
tehén	100	7 000 000 Ft	85	5 950 000 Ft
üsző	65	4 550 000 Ft	46	3 203 846 Ft
összesen	165	11 550 000 Ft	131	9 153 846 Ft

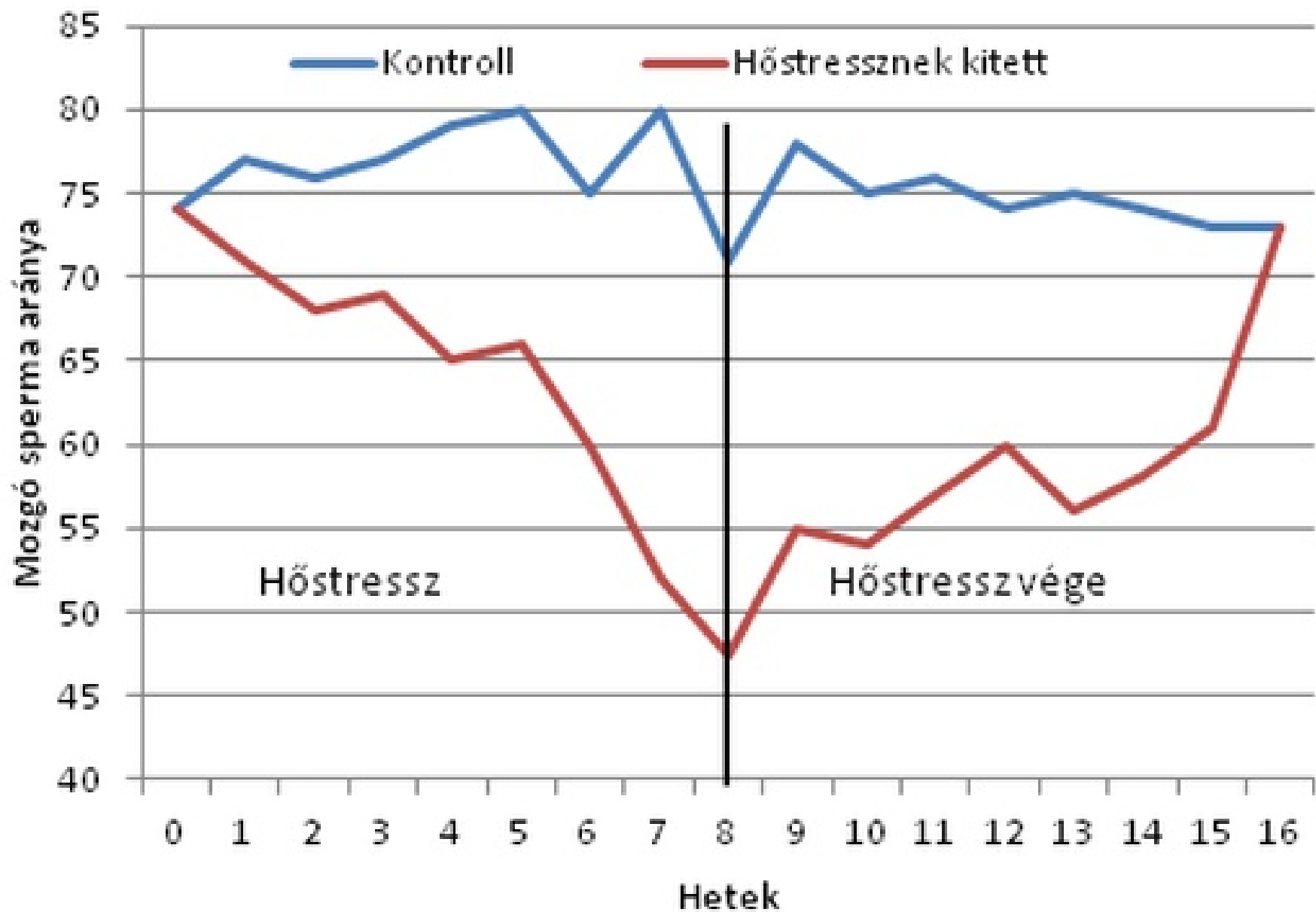
Mi befolyásolja a vemhesülést?

- takarmányozás
  - jó vagy javuló kondíció elléstől termékenyülésig
  - takarmány toxinok
- bikák termékenyítőképessége
- termékenység, $h^2=0,1$
- időjárás
  - hő stressz
  - eső

Hőstressz

	Kontroll	Enyhe stressz	Erős stressz
Nappali hőm. (°C)	21,7	36,1	36,7
Éjszakai hőm. (°C)	21,7	32,8	32,8
Rel. páratart. (%)	25	27	40
Rektális hőm. (°C)	38,9	39,3	39,8
Vemhesség (%)	83	64	50
Megfogant képlet súlya (g)	0,158	0,111	0,073

Termékenység

önmagában a termékenység gyengén öröklődő tulajdonság ($h^2=0,1$), erős környezeti befolyás tudatos szelekcióval jelentős javulás érhető el
cél: minél korábban tenyésztésbe vehető üszők, melyek később minden évben ellenek

lehetőségek:

- üszők szelekciója
- üszők gondos felnevelése
- üres, későn ellő tehének selejtezése (akár a selejt 1/3-a!)
- tenyészbikaválasztás (herekörméret TÉ)

Az ellési időpont jelentősége a cikluson belül

365 nap - 285 vemhesség = 80 nap
(21) 42 nap involúció

40 (60) nap marad a vemhesítésre, ha
évenkénti ellés a cél!

a ciklus végén, későn ellő tehén esélye csökken
az újravemhesülésre a cikluson belül

Az ellési időpont jelentősége a cikluson belül II.

Borjú 1.

szül.: március 1.

szül. súly: 42 kg

választás: október 30.

választási kor: 243 nap

205 napos súly: 220 kg

választási súly: 253 kg

Borjú 2.

szül.: április 30.

szül. súly: 42 kg

választás: október 30.

választási kor: 183 nap

205 napos súly: 220 kg

választási súly: 201 kg

**52 kg X 1000 Ft/kg = 52 000 Ft plusz bevétel
választás utáni értékesítéskor plusz ráfordítás nélkül!**

Lehetőségek az üszőnevelésben: példa az USA-ból

szelekció:

- cikluson belül mikor született
- fejlettség, ivarszervek fejlettsége
- funkcionális tulajdonságok (lábak, medence, tőgy, fogak)

termékenyítés:

- szinkronizálást követő 45, 30 v. 15 napos mest. term. ciklus
- ami nem vemhesült, az selejt

akár 8 %-kal jobb újravemhesülés!

Tehénselejtezés

- 10 év felett csökken a termékenység
- 12 év felett csökken a borjúnevelő képesség

célszerű átlagos tehenet 7 ellés után selejtezni

$100 \% / 7 \text{ év} = 15 \% \text{ selejtezés évente}$

selejt tehén ára = borjú + 1 év támogatás!

Összegzés

- a vemhesség, termékenyülés nagy tartalékot jelent a hazai húsmarhatenyésztésnek
- 2020 után a nyereségesség egyik kulcsa lehet
- lehetőségek a kiaknázására:
  - takarmányozás:
    - egyenletes vagy javuló kondi
    - toxinok
  - üszők szelekciója, üszőnevelés